

Sprawa C-296/20

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

Data wpływu:

3 lipca 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Bundesgerichtshof (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

12 maja 2020 r.

Strona powodowa i wnosząca rewizję:

Commerzbank AG

Strona pozwana i druga strona postępowania rewizyjnego:

E.O.

BUNDESGERICHTSHOF (federalny trybunał sprawiedliwości, Niemcy)

POSTANOWIENIE

[...]

z dnia

12 maja 2020 r.

w sprawie

Commerzbank AG, ...

Düsseldorf,

strona powodowa i wnosząca rewizję

[...]

przeciwko

E.O., ...

, Szwajcaria,

strona pozwana i druga strona postępowania rewizyjnego,

[...] [Or. 2]

XI. izba cywilna Bundesgerichtshof (federalnego trybunału sprawiedliwości)
w dniu 12 maja 2020 r. [...]

postanowiła:

I. Postępowanie zostaje zawieszono.

II. Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej zostają przedłożone na podstawie art. 267 TFUE następujące pytania w celu dokonania wykładni Konwencji o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Lugano w dniu 30 października 2007 r. (zwanej dalej „konwencją z Lugano II”):

1. Czy art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II należy interpretować w ten sposób, że „prowadzenie” działalności zawodowej lub gospodarczej w państwie związanym konwencją, na którego terytorium konsument ma miejsce zamieszkania, zakłada, że kontrahent konsumenta prowadzi działalność transgraniczną już w momencie podjęcia czynności celem zawarcia umowy i samego jej zawarcia, czy też postanowienie to należy stosować w celu ustalenia sądu właściwego do rozpoznania powództwa również wtedy, gdy strony mają w momencie zawarcia umowy miejsce zamieszkania w rozumieniu art. 59 i 60 konwencji z Lugano II w tym samym państwie związanym konwencją, a element transgraniczny w stosunku prawnym występuje dopiero później poprzez to, że konsument przeniósł się następnie do innego państwa związanego konwencją?

2. Jeżeli działalność transgraniczna nie jest konieczna w momencie zawarcia umowy:

Czy art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II w związku z art. 16 ust. 2 tej konwencji wyklucza zasadniczo określenie sądu właściwego na podstawie art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II, jeżeli konsument przeniósł się do innego państwa związanego konwencją w okresie między zawarciem umowy a wniesieniem powództwa, czy też jest dodatkowo wymagane, aby kontrahent konsumenta prowadził swoją działalność zawodową lub gospodarczą również w nowym państwie zamieszkania lub kierował ją do tego państwa, a umowa wchodziła w zakres tej działalności?

Uzasadnienie

I.

- 1 Bank występujący jako powód, spółka akcyjna prawa niemieckiego z główną siedzibą we Frankfurcie nad Menem, wniosła pozew przeciwko pozwanemu z powodu przekroczenia salda rachunku bieżącego.
- 2 W 2009 r. powód, za pośrednictwem swojego oddziału w Dreźnie, założył dla pozwanego, który w tym czasie zamieszkiwał w Dreźnie, rachunek bieżący. Powód prowadził go jako [Or. 4] konto w rachunku bieżącym i regularnie wystawiał wyciągi z tego konta. Później powód wydał pozwanemu kartę kredytową. Transakcje z tej karty były rozliczane zgodnie z umową za pośrednictwem wyżej wymienionego rachunku bieżącego. Zgodnie z ustaleniami sądu apelacyjnego powód akceptował w konsekwencji powstanie debetu na rachunku bieżącym, jeżeli pozwany używał swojej karty kredytowej w celu dokonania dyspozycji obciążenia tego rachunku bieżącego przy braku niezbędnego pokrycia. W każdym razie sytuacja taka miała miejsce w wyniku obciążenia karty kredytowej kwotą 4977,92 EUR w dniu 3 września 2013 r.
- 3 Pozwany, który przeprowadził się do M. (Szwajcaria) w 2014 r., chciał w styczniu 2015 r. zakończyć stosunki umowne z powodem. W tym czasie rachunek bieżący wykazywał saldo debetowe w wysokości 6283,37 EUR. Pozwany odmawia wyrównania tego salda powstałego na skutek obciążenia we wrześniu 2013 r., ponieważ jego zdaniem obciążenie to wynika z faktu, że karta kredytowa została wykorzystana bezprawnie przez osoby trzecie bez jego zgody. Powód nie zgadza się z tym i zwraca uwagę, że podpis użytkownika karty kredytowej na przedłożonych dowodach obciążenia karty jest podpisem pozwanego.
- 4 Po kilku bezskutecznych upomnieniach powód w kwietniu 2015 r. wypowiedział „stosunek kredytowy” ze skutkiem natychmiastowym i postawił w stan wymagalności saldo debetowe na rzecz powoda w wysokości 4796,56 EUR powiększone o odsetki i koszty naliczone od wystawienia ostatniego wyciągu. Pozwany nie wyrównał tego salda.
- 5 Amtsgericht (sąd rejonowy) odrzucił pozew o zapłatę kwoty 4856,61 EUR wraz z odsetkami jako niedopuszczalny z powodu braku właściwości. Apelacja powoda nie została uwzględniona. W dopuszczonej przez sąd apelacyjny rewizji („Revision”) powód podtrzymuje swoje żądanie zapłaty.[Or. 5]

II.

- 6 Powodzenie rewizji zależy od wykładni art. 15 ust. 1 lit. c) i art. 16 ust. 2 Konwencji o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Lugano w dniu 30 października 2007 r. (Dz.U. UE 2009, nr L 147, s. 5, zwanej dalej „konwencją z Lugano II”). Przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie rewizji należy zatem zawiesić postępowanie i na podstawie art. 267 TFUE zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej „Trybunałem”) o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

- 7 1. Międzynarodową jurysdykcję sądu, przed który wytoczono powództwo, należy określić w niniejszej sprawie – jak przyjął również sąd apelacyjny – na podstawie art. 63 ust. 1 i art. 64 ust. 2 lit. a) konwencji z Lugano II zgodnie z postanowieniami tej konwencji, ponieważ pozew został wniesiony w listopadzie 2016 r., a zatem po wejściu w życie tejże konwencji zarówno dla Unii Europejskiej, jak i dla Konfederacji Szwajcarskiej [...] wyrok Trybunału z dnia 20 grudnia 2017 r., C-467/16, Schlömp, [...] [ECLI:EU:C:2017:993] pkt 37 [...], a pozwany miał w tym czasie miejsce zamieszkania w Szwajcarii.
- 8 2. Międzynarodowa jurysdykcja sądów niższych instancji mogłaby wynikać jedynie z art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II, ponieważ ze względu na miejsce zamieszkania pozwanego w Szwajcarii w momencie wniesienia pozwu międzynarodowa jurysdykcja sądu niemieckiego nie znajduje podstawy ani w art. 2 ust. 1 konwencji z Lugano II, ani w art. 16 ust. 2 tej konwencji. Zgodnie z ustalonym stanem faktycznym sprawy, na którym opiera się postępowanie rewizyjne, przesłanki określone w art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II są spełnione.
- 9 a) Przedmiotem postępowania są roszczenia wynikające z umowy, **[Or. 6]**
- 10 Brzmienie art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II jest zasadniczo zgodne z brzmieniem art. 7 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (zwanego dalej „nowym rozporządzeniem w sprawie jurysdykcji”) oraz z brzmieniem poprzedzającego go art. 5 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (zwanego dalej „poprzednim rozporządzeniem w sprawie jurysdykcji”). Z tego względu orzecznictwo Trybunału dotyczące wykładni tych przepisów prawa Unii jest istotne także dla wykładni art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II (zob. wyroki Trybunału: z dnia 20 grudnia 2017 r., C-467/16, Schlömp, [...] [ECLI:EU:C:2017:993] pkt 46 i nast., z dnia 11 kwietnia 2019 r., C-603/17, Bosworth i Hurley, [...] [ECLI:EU:C:2019:310] pkt 22; z dnia 2 maja 2019 r.; C-694/17, Pillar Securitisation, [...] [ECLI:EU:C:2019:345] pkt 27; a także postanowienie z dnia 15 maja 2019 r., C-827/18, MC, [...] [ECLI:EU:C:2019:416] pkt 19).
- 11 Pojęcie „umowy lub roszczeń wynikających z umowy” musi być interpretowane w sposób autonomiczny, aby zapewnić jednolite stosowanie konwencji we wszystkich umawiających się państwach (zob. wyrok Trybunału z dnia 14 marca 2013 r., C-419/11, Česká sporitelna, [...] [ECLI:EU:C:2013:165] pkt 45 z dalszymi odesłaniami) i zakłada, że można ustalić dobrowolnie zaciągnięte przez jedną osobę względem drugiej zobowiązanie, które jest podstawą danego powództwa (zob. wyrok Trybunału z dnia 14 marca 2013 r. [C-419/11, Česká sporitelna] [...] [ECLI:EU:C:2013:165] pkt 46 i nast. z dalszymi odesłaniami). Wystarczy, że powód w niezbity sposób powoła się na roszczenia umowne (zob. wyroki Trybunału: z dnia 4 marca 1982 r., 38/81, Effer, [...])

[ECLI:EU:C:1982:79], pkt 7; z dnia 28 stycznia 2015 r., C-375/13, Kolassa, [...] [ECLI:EU:C:2015:37] pkt 61 i nast.; z dnia 20 kwietnia 2016 r., C-366/13, Profit Investment SIM, [...] [ECLI:EU:C:2016:282] pkt 54).

- 12 Tak właśnie jest w omawianym przypadku. Powód po wypowiedzeniu umowy domaga się wyrównania salda wynikającego z powstania debetu w rachunku bieżącym – który to debet powód w każdym razie akceptował **[Or. 7]**, a tym samym powód domaga się spłaty udzielonej pożyczki, gdyż na skutek dopuszczenia do powstania debetu w rachunku bieżącym została w sposób dorozumiany zawarta umowa pożyczki konsumenckiej [...] [orzecznictwo krajowe].
- 13 b) Udzielenie pożyczki pozwanemu przez będący powodem bank stanowi świadczenie usługi w rozumieniu art. 5 pkt 1 lit. b) tiret drugie konwencji z Lugano II (zob. wyrok Trybunału z dnia 15 czerwca 2017 r., C-249/16, Kareda, [...] [ECLI:EU:C:2017:472], pkt 34 i nast. [...] [orzecznictwo krajowe]). Zgodnie z tym przepisem dla wszystkich pozwów z umowy pożyczki decydujące jest miejsce wykonania świadczenia charakterystycznego dla umowy pożyczki (zob. wyrok Trybunału z dnia 15 czerwca 2017 r., [...] (C-249/16, Kareda) (ECLI:EU:C:2017:472) pkt 29 i nast. [...] [orzecznictwo krajowe]). W przypadku umowy kredytu świadczeniem charakterystycznym jest samo oddanie do dyspozycji kwoty kredytu, podczas gdy spoczywający na kredytobiorcy obowiązek zwrotu owej kwoty jest wyłącznie konsekwencją spełnienia świadczenia przez kredytodawcę (zob. wyrok Trybunału z dnia 15 czerwca 2017 r., [...] [C-249/16, Kareda] [ECLI:EU:C:2017:472] pkt 41; [...] [orzecznictwo krajowe]). W związku z tym właściwym miejscem dla przyjęcia jurysdykcji na podstawie art. 5 pkt 1 lit. b) tiret drugie konwencji z Lugano II jest Drezno, ponieważ pożyczka została tam udzielona.
- 14 3. Dyskusyjne jest jednak, czy – jak przyjął sąd apelacyjny – zastosowanie art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II jest w niniejszej sprawie wykluczone przez art. 15 ust. 1 lit. c) i art. 16 ust. 2 tej konwencji.
- 15 a) Dla celów wykładni art. 15 i 16 Konwencji z Lugano II należy wziąć pod uwagę orzecznictwo dotyczące art. 15 i 16 poprzedniego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji oraz art. 17 i 18 nowego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji, ponieważ przepisy te mają praktycznie identyczne brzmienie (zob. wyrok Trybunału z dnia 2 maja 2019 r., C-694/17, Pillar Securitisation, [...] [ECLI:EU:C:2019:345] pkt 27). **[Or. 8]**
- 16 b) Jurysdykcja jest ustalana na podstawie sekcji 4 konwencji z Lugano II w sytuacjach, w których są spełnione trzy przesłanki przewidziane w art. 15 ust. 1 konwencji z Lugano II. Po pierwsze, jedna ze stron umowy jest konsumentem działającym w celu, który nie może zostać uznany za działalność zawodową lub gospodarczą tej osoby, po drugie, umowa między takim konsumentem a osobą działającą w zakresie działalności zawodowej lub gospodarczej została faktycznie zawarta, i po trzecie, taka umowa należy do jednej z kategorii określonych

w art. 15 ust. 1 lit. a)-c) konwencji z Lugano II. Przesłanki te muszą zostać spełnione kumulatywnie, a zatem w przypadku niespełnienia jednej z tych trzech przesłanek jurysdykcja nie może zostać ustalona na podstawie przepisów dotyczących umów zawieranych z udziałem konsumenta (zob. wyroki Trybunału: z dnia 14 marca 2013 r., C-419/11, Česká sporitelna, [...] [ECLI:EU:C:2013:165] pkt 30; z dnia 28 stycznia 2015 r., C-375/13, Kolassa, [...] [ECLI:EU:C:2015:37] pkt 23; z dnia 23 grudnia 2015 r., C-297/14, Hobohm, [...] [ECLI:EU:C:2015:844] pkt 24; z dnia 26 marca 2020 r., C-215/18, Primera Air Scandinavia, [...] [ECLI:EU:C:2020:235] pkt 56).

- 17 Zgodnie z ustalonym stanem faktycznym sprawy, na którym opiera się postępowanie rewizyjne, należy przyjąć istnienie dwóch pierwszych przesłanek. Nie jest jednak jednoznaczne, czy trzecia przesłanka jest również spełniona. Ze względu na to, że przedmiotowa umowa pożyczki nie jest objęta zakresem stosowania art. 15 ust. 1 lit. a) i b) konwencji z Lugano II, zastosowanie może tu znaleźć jedynie art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II, który obejmuje również typowe umowy kredytowe (zob. wyrok Trybunału z dnia 2 maja 2019 r., C-694/17, Pillar Securitisation, [...] [ECLI:EU:C:2019:345] pkt 28 i nast.) i który zakłada, że druga strona umowy prowadzi działalność zawodową lub gospodarczą w państwie związanym konwencją, na którego terytorium konsument ma miejsce zamieszkania lub że ta druga strona kieruje taką działalność w jakikolwiek sposób – przynajmniej między innymi – do tego państwa, a umowa wchodzi w zakres tej działalności. **[Or. 9]**
- 18 c) W odniesieniu do interpretacji pojęcia „kierowania” Trybunał stwierdził, że „w celu zastosowania [...] art. 15 ust. 1 lit. c) [poprzedniego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji] przedsiębiorca musi wyrazić swoją wolę ustanowienia relacji gospodarczych z konsumentem z jednego lub kilku państw członkowskich, włącznie z tym, na terytorium którego konsument ma miejsce zamieszkania” oraz że w przypadku umowy zawartej między przedsiębiorcą a danym konsumentem należy zatem zbadać, czy przed ewentualnym zawarciem umowy z tym konsumentem występowały oznaki wskazujące na to, że przedsiębiorca zamierzał prowadzić interesy z konsumentami zamieszkałymi w innych państwach członkowskich, włącznie z tym, na terytorium którego ten konsument ma miejsce zamieszkania, w tym znaczeniu, że był gotowy do zawarcia umowy z tymi konsumentami (wyrok Trybunału z dnia 7 grudnia 2010 r., C-585/08 i C-144/09, Pammer i Hotel Alpenhof, [...] [ECLI:EU:C:2010:740] pkt 75 i nast.).
- 19 Tutejsza izba skłania się ku temu, by przyjąć, że w związku z powyższym również „prowadzenie” działalności w rozumieniu art. 15 ust. 1 lit. b) konwencji z Lugano II wymaga, aby kontrahent konsumenta wyraził wolę ustanowienia relacji gospodarczych z konsumentem z innego umawiającego się państwa, a przesłanka ta nie jest spełniona, jeżeli – jak w niniejszej sprawie – konsument i jego kontrahent mają w momencie zawarcia umowy miejsce zamieszkania względnie siedzibę w tym samym państwie związanym konwencją [...] **[Or. 10]** [...] [odniesienie do literatury prawniczej i orzecznictwa].

- 20 Zdaniem tutejszej izby przemawia za tym fakt, że art. 15 ust. 1 konwencji z Lugano II stanowi odstępstwo zarówno od ogólnej zasady jurysdykcji określonej w art. 2 ust. 1 konwencji z Lugano II, jak i od szczególnej zasady jurysdykcji określonej w art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II w odniesieniu do umów lub roszczeń wynikających z umów i dlatego należy go interpretować w sposób ścisły (zob. wyroki Trybunału: z dnia 14 marca 2013 r., C-419/11, Česká sporitelna, [...] [ECLI:EU:C:2013:165] pkt 26 z dalszymi odesłaniami); z dnia 28 stycznia 2015 r., C-375/13, Kolassa, [...] [ECLI:EU:C:2015:37] pkt 28; z dnia 23 grudnia 2015 r., C-297/14, Hobohm, [...] [ECLI:EU:C:2015:844] pkt 32; z dnia 26 marca 2020 r., C-215/18, Primera Air Scandinavia, [...] [ECLI:EU:C:2020:235] pkt 55). Ponadto z orzecznictwa Trybunału wynika, że nawet jeśli art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II ma na celu ochronę konsumentów, nie oznacza to, że ochrona ta jest bezwzględna (zob. wyroki Trybunału: z dnia 7 grudnia 2010 r., C-585/08 i C-144/09, Pammer i Hotel Alpenhof, [...] [ECLI:EU:C:2010:740] pkt 70; z dnia 6 września 2012 r., C-190/11, Mühlleitner, [...] [ECLI:EU:C:2012:542] pkt 33; z dnia 23 grudnia 2015 r., C-297/14, Hobohm, [...] [ECLI:EU:C:2015:844] pkt 32).
- 21 Ponadto tutejsza izba jest zdania, że pozostawienie art. 15 ust. 1 lit. a) i b) konwencji z Lugano II, mimo że art. 15 ust. 1 lit. c) tej konwencji obejmuje wszystkie rodzaje umów, przemawia za tym, że rodzaje umów, o których mowa w dwóch pierwszych literach, obejmują także takie przypadki, w których w chwili zawarcia umowy nie występuje element transgraniczny, podczas gdy lit. c) zakłada, że kontrahent konsumenta już w tym czasie prowadzi działalność transgraniczną. Wreszcie w odniesieniu do takiego wymogu podnosi się, że „prowadzenie [działalności]” nie jest całkowicie odrębnym pojęciem, a jedynie szczególnym przypadkiem „kierowania [działalności]” [...] [odniesienie do literatury prawniczej].
- 22 Jednakże prawidłowe stosowanie art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II nie jest tak oczywiste, aby nie pozostawiało miejsca na racjonalne wątpliwości (zob. wyroki Trybunału: z dnia 6 października 1982 r., 283/81, Cilfit i in., [...] [ECLI:EU:C:1982:335] pkt 16; z dnia 15 września 2005 r., C-495/03, Intermodal Transports, [...] [ECLI:EU:C:2005:552] pkt 33). We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, co do którego został w dniu 17 listopada 2011 r. wydany wyrok Trybunału (C-327/10 Hypotecni banka, [...] [ECLI:EU:C:2011:745], sąd odsyłający przyjął, że umowa kredytu będąca przedmiotem postępowania głównego jest umową z udziałem konsumenta w rozumieniu art. 15 ust. 1 lit. c) poprzedniego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji (zob. opinia rzecznik generalnej V. Trstenjak z dnia 8 września 2011 r., C-327/10, Hypotecni banka, [ECLI:EU:C:2011:561] pkt 41, 87) i na tej podstawie Trybunał dokonał wykładni poprzedniego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji w ten sposób, że w sytuacji tego rodzaju jak w postępowaniu głównym – w określonych okolicznościach – sądy państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się ostatnie znane miejsce zamieszkania tego konsumenta, są właściwe na podstawie art. 16 ust. 2 poprzedniego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji (zob. wyrok Trybunału z dnia 17 listopada 2011 r. [...])

[C-327/10, Hypotecni banka] [ECLI:EU:C:2011:745], pkt 55). W toczącym się w tamtej sprawie postępowaniu głównym – podobnie jak w niniejszym podlegającym rozstrzygnięciu przypadku – konsument w chwili zawarcia umowy miał miejsce zamieszkania w tym samym państwie członkowskim, co jego kontrahent, a późniejszy powód (zob. wyrok Trybunału z dnia 17 listopada 2011 r., [...] [C-327/10, Hypotecni banka] [ECLI:EU:C:2011:745], pkt 20, 22).

- 23 d) Jeżeli „prowadzenie” działalności przez kontrahenta konsumenta w rozumieniu art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II miałyby miejsce również wtedy, gdy konsument i jego kontrahent mieli miejsce zamieszkania względnie siedzibę w tym samym państwie w momencie zawarcia umowy, powstałoby dalsze pytanie, czy po przeniesieniu się konsumenta z państwa wspólnego [Or. 12] miejsca zamieszkania względnie siedziby do innego państwa związanego konwencją wyłączna jurysdykcja sądów w nowym państwie zamieszkania konsumenta wynika – bez konieczności spełnienia dalszych przesłanek – z art. 16 ust. 2 konwencji z Lugano II [...] [odniesienie do literatury i orzecznictwa], czy też dodatkowo wymagane jest, aby kontrahent konsumenta prowadził działalność zawodową lub gospodarczą w tym państwie lub kierował taką działalność do tego państwa [...] [odniesienie do literatury i orzecznictwa].
- 24 W opinii tutejszej izby [...] [odniesienie do literatury prawniczej] za taką dodatkową przesłanką przemawia – ogólnie wspomniany w motywie 11 poprzedniego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji i w motywie 15 nowego rozporządzenia w sprawie jurysdykcji – [Or. 13] cel zapewnienia przewidywalności jurysdykcji (zob. wyroki Trybunału: z dnia 28 stycznia 2015 r., C-375/13, Kolassa, [...] [ECLI:EU:C:2015:37] pkt 29; z dnia 23 grudnia 2015 r., C-297/14, Hobohm, [...] [ECLI:EU:C:2015:844] pkt 39; z dnia 26 marca 2020 r., C-215/18, Primera Air Scandinavia, [...] [ECLI:EU:C:2020:235] pkt 62). Artykuł 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II umożliwia przedsiębiorcy zarządzanie jego ryzykiem jurysdykcji poprzez to, że uzależnia on – w przeciwieństwie do art. 15 ust. 1 lit. a) i b) konwencji z Lugano II – jurysdykcję w sprawach dotyczących konsumentów od istniejącego już w momencie zawarcia umowy związku między działalnością przedsiębiorcy a krajem zamieszkania konsumenta [...] [odniesienie do literatury prawniczej]. Takie zarządzanie nie byłoby zagwarantowane, gdyby wyłączna jurysdykcja wynikająca z art. 16 ust. 2 konwencji z Lugano II uległaby zmianie po zawarciu umowy wraz z przeniesieniem miejsca zamieszkania [konsumenta] do innego państwa, do którego przedsiębiorca nie kierował swojej działalności w momencie zawarcia umowy [...] [odniesienie do literatury prawniczej]. Natomiast wymóg, aby przedsiębiorca sam stworzył wystarczający związek z nowym państwem zamieszkania [konsumenta] poprzez prowadzenie w nim działalności lub kierowanie działalności do tego państwa, stwarza równowagę pomiędzy ochroną konsumentów zgodnie z art. 16 konwencji z Lugano II a przewidywalnością i interesem przedsiębiorcy w możliwości planowania [...] [odniesienie do literatury prawniczej].

- 25 Zgodnie z tym Schlosser przyjął (sprawozdanie dotyczące Konwencji o przystąpieniu Królestwa Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej do Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych i do Protokołu dotyczącego jej interpretacji przez Trybunał (Dz.U. WE 1979, nr C 59, s. 71, [...]), że w przypadku gdy po zawarciu umowy konsument przenosi swoje miejsce zamieszkania do innego [Or. 14] państwa, sekcja „Jurysdykcja w sprawach dotyczących umów z udziałem konsumentów” konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych w brzmieniu pierwszej konwencji o przystąpieniu z dnia 9 października 1978 r. (zwanej dalej „poprzednią wersją”), znajduje zastosowanie bez żadnych dalszych wymogów w przypadkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 i 2 poprzedniej wersji konwencji, natomiast zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 3 tej poprzedniej wersji konwencji tylko wtedy, jeżeli przesłanki określone w tym postanowieniu są spełnione w odniesieniu do nowego państwa zamieszkania [...] [odniesienie do literatury prawniczej].
- 26 e) Gdyby „prowadzenie [działalności]” w rozumieniu art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji z Lugano II zakładało istnienie działalności transgranicznej przedsiębiorcy już w momencie zawarcia umowy, przesłanki tego postanowienia nie zostałyby tu spełnione w świetle okoliczności leżących u podstaw postępowania rewizyjnego, tak że wbrew rozstrzygnięciu sądu apelacyjnego nie zostałaby zniesiona jurysdykcja przewidziana w art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II.
- 27 Jeżeli art. 15 ust. 1 lit. c) i art. 16 konwencji z Lugano II miałyby zastosowanie również wtedy, gdy konsument i jego kontrahent w momencie zawarcia umowy mają miejsce zamieszkania względnie siedzibę w tym samym państwie oraz gdyby po przeprowadzce konsumenta znaczenie do celów zastosowania art. 16 konwencji z Lugano II miałyby tylko jego nowe miejsce zamieszkania, pozew wniesiony [Or. 15] do sądu właściwego na podstawie art. 5 pkt 1 konwencji z Lugano II byłby wykluczony, a wniosek sądu apelacyjnego, że sądy niemieckie nie mają jurysdykcji międzynarodowej w tej sprawie, byłby ostatecznie słuszny.

[...] [podpisy]

[sądy niższej instancji]